

Aradi Közlöny
 Kiadóhivatal:
 Mulv. Regula Ferdinand 22.
 (József tőherceg-ut.)
 (Aradi Nyomda Vállalat)
 Sürgönyeim: Kézíró, Arad.
 Telefonszám:
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 151.
 Egyes szám ára 2 lei, vasárnap
 3 lei. Bucurestiben 50 baival
 több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
 Egész évre ... 480 Lei
 Fél évre ... 240 Lei
 Negyed évre ... 120 Lei
 Havonta ... 40 Lei
 Hirdetések díjazás szerint

Felolós szerkesztő:
Károly József.
 Cons. L. NICHIN.

Katasztrófa

előtt áll Bismarok vaskézrel összekovácsozott nagy birodalma. Németország rálépett arra a lejtőre, amelynek végállomása a bolsevizmus és az anarchia. Az egykor büszke német márka ma már csak kávéházi humor tárgya és a bankjegyre rányomott szám, legyen rajta bármennyi nulla is, akig éri meg a papír értékét. Már csak nyanszban különbözik a teljesen értéktelen orosz szovjetrubeltől és névrokona, a longyel márka bizonyos göggel néz a sárban fetrengő német rokonra.

A német birodalom torját acél harapatófogóval szorítja össze az éhhalál. Az eddigi csendes demonstratív tüntetések véres zavargásokká erősödtek, a munkásság és a tisztviselői osztály a már teljesen értéktelen papírmárkáért, semmi-lyen élelmiszert nem kap és az éhezni tömeg nem respektálja többé a magántulajdon szentségét, ha nem úgy csillapítja éhségét, a hogy tudja. A legújabb táviratok szerint fegyveres munkáscsoportok betörnek a földbirtokokra, hogy élelmiszert zsákmányoljanak és a nagybirtokosok gépfegyverekkel védekeznek ellenük. Éjjel fényszórók világítják meg az utakat. Megkezdődött tehát a nagy éhségábró német és német között és buja veszifaljai, schwarzwaldi, hannoveri és szászországi mezőkön omlik a piros vér, véres sebesülteket és merev hullákat szednek fel a puha őszi földről a tányérsapkás német katonák és rendőrök. Berlinben és Drezdában napirenden vannak a tüntetések, a melyek kezdenek nagy mérveket ölteni és a hatóság nem mindenkör ura a helyzetnek. A kommunisták erősen készülődnek, de dolgozik a jobboldali reakció is, Stressemann és hivel alig tudják a rendet fenntartani.

Ugyanakkor, amikor a német birodalom kínos vonaglások között haldoklik, Poincaré a szép gall mezőkről segítség helyett harcias beszédet küld a Rajnán túli szomszéd felé. Francia öntudat és önérték: ezek azok a szavak, amelyeket a szél Németország felé fúj. És Európa közömmel nézi Németország pusztulását, megfeledkezve arról, hogy milyen sokat köszönhet a civilizált világ a német kultúrának.

Goldis László királyi kihallgatása.

(Audiencia a király dolgozószobájában. — Károly trónörökös a kulturegyesületekről.)

(Saját tudósítónktól.) Megirták a lapok, hogy Goldis László volt minisztert táviratilag Bucurestbe hívták, hogy kihallgatáson jelenjen meg a király előtt. A királyi audien- cia meg is történt és erről a *Rador* a következő közlést adta ki:

Goldis László volt minisztert, országgyűlési képviselőt Ő Felsége a király nem Bucurestben, hanem Sinalában, ahol jelenleg a királyi család tartózkodik, fogadta kedden délelőtt. Ebéden Goldis a királyi család vendége volt. Ebéd után Őfelsége Goldissal dolgozószobájába vonult, ahol *másfélóra hosszat elbeszéltek.* Őfelsége nagy meglepéssel vett tudomást a román Közművelődési Egyesület, amelynek Őfelsége díszelnöke, timisoarai nagygyűlésének impozáns lefolyásáról és az elnöknek egyhangú felkiáltással történt megválasztásáról és kegyesen fogadta egy disz példányát ama kis költői műnek, amelyet „A bölcsesség magva” cím alatt a királyné Őfelsége írt s amelyet a Kulturegy- let a maga népkönyvtárában több ezer példányban kinyomatott. Őfel- sége a királyné számára, aki jelen-

leg még mindig Belgrádban tartó- zódik, Goldis a műből több pél- dányt hagyott a kastélyban. Hír szerint ez alkalommal a király kö- zölte Goldissal, hogy ezuttal igen fontos okokból le kellett mondani timisoarai látogatásáról. A hosz- szas beszélgetés egyéb tárgyairól eddig semmiféle szivárgott ki a nyilvánosságra.

A királyi kihallgatás után Gol- dis a trónörökös-herceg fogadta. A trónörökös Őfelségével Goldis különösen az ország különböző kulturegyesületeinek harmónikus együttműködéséről tárgyalt. *Ká- roly* királyi herceg a tervet igen szívesen fogadta és megígérte, hogy az ősz folyamán ez ügyben nagyobb értekezletet fog összehí- vni. Goldis egy teljes órát tartózkodott a királyi Felsőszobán.

Ugyanazon nap folyamán Gol- dis találkozott Sinalában Olaszor- szág romániai követével. Érdekes- nek találjuk felemlíteni, hogy ugyancsak kedden ugyanazon ho- telben, ahol Goldis László lakott, tartózkodott *Argetoianu* volt mi- niszter is. A két politikus találko- zott ugyan egymással, de csak rö- vid beszélgetés folyt közöttük.

Rend és törvényesség.

(Mit akar a román fascista-párt? — Nyilatkozik egy leendő fascista-politikus.)

(Saját tudósítónktól.) A *Köz- löny* tegnap vezércikkben foglal- kozott a román fascizmussal. Mi- után a közönség nagy rétege, de különösen a polgári osztály nem eléggé tájékozott a romániai fas- cizmusról illetőleg, aktuálisnak tar- tottuk megszólaltatni egy volt ka- marai képviselőt, a fascizmus ala- pos ismerőjét, de nem kimondott hívt. Az informátor okserül és intelligens fejtegetését kommentár nélkül adjuk le:

— Naivitás minden olyan állí- tás, mintha a fascisták forradal- mat akarnának — mondotta a volt képviselő. Ellenkezőleg. Nagyro- mánia konszolidációját tűzték ki célul, természetesen monarchikus és alkotmányos alapon és ennek elérését békés, de ha kell, más esz- közöket is igénybe vesznek. Elő- ször mint tömörülés lépett fel és meg akart akadályozni minden korrupciót, az országnak akár di- rekt, akár indirekt ellenségeit ár- talmatlanná tenni. Ez a tömörülés most már nyitott párt alakjában fej-

lődik tovább, vezére dr. C. D. *Pa- deanu*, aki a fascista direktorium elnöke, vagyis szerinte diktátor. Lapot is adnak ki „Fascismul” címen és ebben minden titkolózás nélkül hirdetik elveiket. Azt mond- ják a proklamációjában, hogy a ro- mániai fascizmus egy védelmi lí- ga, amely kimondottan nemzeti alapon áll és ki akarja használni a győzelmet. Az összes erők kon- centrálását hirdeti, de ugyanak- kor minden szélsőséges kilengést ellojt. Egyelőre csak békés eszkö- zökkel, a propaganda fegyverével dolgozik és hadat üzen mindenki- nek, aki a haza ellen dolgozik. — Egészséges pénzügyi politikát akar és ebben az irányító elv, hogy a pénz értékmérője csak a munka lehet. Az összes privilégiumokat, amelyeket az előző párt- parlamentek és kormányok kötöt- tek, fel akarja bontani. Függetleni teni akarja a kisbankokat a Banca Nationalától és az új Nemzeti Bank, amely mindenképp függet- len intézmény lesz, a bank ismét ré-

gi színvonalára emeli. De redukálni kell az adókat is és a tisztviselő- nek és nyugdíjasoknak olyan meg- élhetést biztosítani, amely nem üzi a közpályán működőket a korrup- ciónak karjaiba. A fascisták általában Romániát meg akarják menteni az összeomlástól és csakis ez a tiszta és érintetlen ideális alakulás képes a nagy tisztító munkát elvé- gezni. A kisebbségeknek minden olyan jogot, amit a trianoni béke- szerződés és a gyulafehérvári ha- tározat biztosított garantálni akar- ja, mert egy olyan párt, amely a szabadságért és igazságért küzd, köteles az általa vállalt szerződést utolsó betűig betartani. Mindenki tagja lehet, valláskülönbség nél- küül, tehát nem igaz az, mintha a romániai fascizmus a zsidók ellen irányulna.

— Ma már számolni kell a fas- cista mozgalommal. Ennek már van politikai, gazdasági és kultu- rális szekciója. A politikai erősen terjeszkedik és újabbban a nőket és a fiatalokat igyekszik a zászló alá tömöríteni. A gazdasági szek- ció most a munkásságra veti ma- gát és azt szervezi, a kulturális pedig a nemzeti kultúra terjeszté- sén dolgozik és a Közművelődési és Közegészségügyi szervezetet igyekszik megnyerni az új tanók- nak. Nem az a fontos, hogy minél több tagja legyen, hanem hogy el- szánt, tetterős, mindenre kész har- cosok álljanak sorompóba, mert eljön az idő, amikor a békés pro- paganda helyébe a telt lép. — A rend és a törvényesség a végcélja és ennek elérésére semmitől sem riad vissza. A régi királyságban már nagyon elterjedt, Erdélyben is intenzív szervező munka folyik, a legerősebb táfaja azonban a Bá- nánban van. Felkicsinyelni nem sza- bad a fascizmusról, de *téved sem kell tőle.* Akik a rendet és a törvényes- séget akarják, rosszat nem akar- hatnak...

— Akiknek adóját nem állapították meg. Az aradi pénzügyigazgatóság felhívja mindazokat, akiknek évi adó- ját bármilyen okból nem állapították meg, hogy jelentkezzenek a pénzü- gyigazgatóságon. Ezek adóját a ke- rületi adóbizottságok fogják megál- lapítani. Az első kerületi adóbizott- ság október 1-től 14-ig, a második kerületi adóbizottság október 14-től 10-ig fog működni. Akik jelentke- zési kötelezettségüknek nem tesznek eleget, súlyos pénzbüntetésben része- sülnek.

Garbai Sándor — rabszolgakereskedő lett!

(Háromszáz emigránst adott el a braziliai kormánynak. — E héten indul a transzport. — Három éves rabszolgaszerződés az ingyenhajójegyért.)

(A Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Világraszóló büntettről ránthatja le a leplet ma a Közlöny bécsi szerkesztősége. A magyar tanácsköztársaság volt elnöke, a „kiuzsorázó kapitalizmus és polgári bankokrácia” véresszáju ostorozója, Garbai Sándor felesapott rabszolgakereskedőnek!

A „Bécsi Magyar Ujság”-ban néhány hét óta apró közlemények jelentek meg „A kivándorlókhöz” címen. Ezek a rejtélyes kis hírek a kivándorolni készülöket hol türelemre intették, hol pedig a bécsi Victoria-kávéházba való jelentkezésre szólították föl. A Stüftgassenben levő Victoria-kávéház a Garbai-féle radikális, független szociáldemokrata emigráns-frakció gyülekező helye. Ez a körülmény, valamint az, hogy a felhívások a „Bécsi Magyar Ujság”-ban jelentek meg, arra engedtek következtetni, hogy a kivándorlási akcióhoz a Garbai-csoportnak valami köze kell, hogy legyen. Utánajártunk tehát az ügynek és megállapítottuk azt, hogy ez a következtetés helyes. A Garbai-féle emigráns-csoport tényleg kivándorlási akciót szervez. További megállapításaink azonban olyan megdöbbentőek, hogy kétkelkedtünk bennünk, amíg adatok nem igazolták azok valóságát.

Garbai Sándor, a magyar tanácsköztársaság volt elnöke ugyan

is a legnagyobb titokban igen különös módon akarja az emigráns kérdést elintézni. Néhány hónap előtt összeköttetésbe lépett az olcsó munkaerőt kereső braziliai kormánnyal és felajánlotta ennek, hogy a magyar emigránsokat kitelepíti Braziliába. A braziliai kormány Garbai ajánlatát elfogadta és a szerződést vele megkötve, utasította bécsi követségét, hogy állítson ki utleveleket a Garbai-féle emigránsoknak és a három éves rabszolgamunkára való kötelező aláírása után szolgáltatassa nekik az ingyen hajójegyet. Garbainak rövidesen sikerült csábító ígéretekkel 300 magyar emigránst toborozni az expedíció céljaira. — Ezek az emigránsok az ígéretekkel elkápráztatva, már hetek óta szövök braziliai terveket és a Victoria-kávéházban papiroon máris megalapították a legújabb braziliai kolóniát, a magyar Ujbudapest. Szegények még e héten Garbai vezetésével utrakelnek és nem is tudják, hogy legnagyobb részükre a halál vár künn. — A braziliai kormány és Garbai Sándor szerződése szerint ugyanis ezeknek a szerencsétlen embereknek három éven át rabszolgamunkát kell végezni, hogy ledolgozzák a kiszállítás hitelezett költségeit. Aki tudja, hogy mit jelent a délamerikai klíma alatt plantage-munkát végezni, az tisztában van azzal,

hogy ezt európai ember nem bírja ki. — Ha figyelembe vesszük azt, hogy Garbai 300 tagu transzportjának javarészét hivatalnokok és egyéb nehéz testi munkához nem szokott intellektuelek teszik, ugy csodálkozunk kell azon, hogy a „világproletáriátus egyik felszabadítója” vállalkozott ennek az akciónak lebonyolítására. A Garbai-féle expedíciónak, amely a volt szovjetelnök személyes vezetésével mellettel kel utra még ezen a héten, egy másik kuriozitása is van, amely nem éppen emellett szól, hogy Garbait cselekedetében az emigránsok sorsának megjavítása irányítaná. A 300 tagu transzportban ugyanis nemcsak emigránsok vesznek részt. Garbaival Braziliába megy a magyar nemzeti hadsereg 12 dezertált tisztje is, akik különböző apróbb-nagyobb vétiségek és büntetések miatt szöktek Magyarországból Bécsbe. Garbai ezt a 12 embert is felvette az emigránsok transzportjába. A transzport legérdekesebb tagja azonban kétségkívül egy Szabó nevű ember. Ez a Szabó még egy hónap előtt segédje volt Gold hóhérnak, Balli Mihály utódjának és a legutóbbi időben segédkezett a kivégzésekénél. Néhány hét előtt azonban Szabónak is összeütközése támadt a hatóságokkal, mivel feljelentették lopás miatt. Ekkor Szabó is Bécsbe szökött és most Garbai őt is besorozta a braziliai transzportba.

A tizenkettedik órában lepleztük le ezt a nagyszabású büntetést. E héten 300 magyar ember fog Braziliába indulni, a biztos halál-

bat Garbai Sándornak a nyilvánosság előtt kötelessége számot adni a braziliai transzportról. Ha tiszta a lelkiismerete, úgy az elutazás előtt a nyilvánosság elé kell lépnie és ismertetnie kell a braziliai kormánnyal kötött szerződés minden részletét, mivel a hajóra szállás pillanatától kezdve Garbai Sándor felelős a 300 utas további sorsáért és életéért!

Szemere Pál.

Megint Horthy beszéde.

(A nagyváradi memorandum. — Nincs döntés a kisebbségi iskolákról.)

Bucurestiből táviratozzák: Az Adeverul foglalkozik Horthy karcagi beszédével, amelynek hitelességét kétségen kívülinek mondja. A lap szerint Horthy pressziót akart gyakorolni a kisantatra, a mikor hangoztatta, hogy Magyarország biztosan számít Anglia és Franciaország támogatására.

A Vitorul tegnapi számában foglalkozik az oradeamarei zsidó hitközségnek Anghelescu miniszterhez intézett memorandumával és ama véleményének ad kifejezést, hogy a memorandumhoz a zsidóság zömének nincsen köze, mert a memorandumban hangoztatott loyaltásnak élénken ellenmond a határokon túra fordulásal való fenyegetőzés.

A tegnapi minisztertanácson Duca külügyminiszter felolvasta Mironescu tábornoknak a jugoszláv-román határ végleges megállapításáról szóló jelentését. Anghelescu közoktatásügyi miniszter a minisztertanácson nem jelent meg, ennél fogva nem tárgyalhatták a kisebbségi egyházak iskoláinak nyelvháználátára vonatkozó javaslatot.

Tokio pusztulása.

(Egy kínai hírlapiró jelentése.)

(A Közlöny párisi levelezőjétől.) A Párisban megjelenő „Mainitsi” című japán lap részletes tudósítást közöl Tokió katasztrófájáról. A tudósító abban a pillanatban kábelelte meg lapjának az eseményt, amikor Tokiót az első földlökés érte. Az érdekes tudósításból az alábbi részleteket közöljük:

Az első földlökés — írja a tokiói tudósító — szombaton, néhány perccel déli tizenkét óra előtt történt. A rengés centruma Osima szigetének közelében, Tokiótól ötven tengeri mérföldre délnyugatra volt. Körülbelül tíz lökés után mintha megpihent volna a föld. — Sajnos, ez csak szünet volt, amelyet leirhatatlan hevességű lökés követett. A házak, mint a kártyavárak omlottak össze és a hatalmas felhőkarcok néhány perc múlva romhalmazzok lettek, amelyek alól az eltemetettek rémes ordítása hallatszott. Lehetetlenség volt valamilyen rendelkezést végrehajtani. Az emberek tanácsalannul állottak, nem tudták merre meneküljenek és a pánió egyre na-

gyobb mértéket öltött. A császári palota súlyos sérüléseket szenvedett és az üzleti palotákból csak füstölő romok maradtak. A trónörökös, aki a katasztrófa pillanatában a császári palotában tartózkodott, azonnal elmenekült, de nemsokára visszatért a palotába. Minthogy a császári palotát tűzvész fenyegette, a trónörökös kénytelen volt ismét távozní. Rettentő jelenetek játszódtak le az állami üzemekben. Az épületek romjai több száz munkást és munkásnőt temettek el, azután a romok lángba borultak. Fujiban ötszáz fiatal férfi pusztult el rettentő kínok között. Egész életemben nem fogom elfelejteni azt a látványt, amely Tokióban az utolsó pillanatban szemembe ötlött. Szombat délután három óra volt. Sok ezer ember rohant az utcákra anélkül, hogy menekülést talált volna, mások a halottak tömegeiben rokont, barátot kerestek és ezalatt szintén összeestek és a rohamosan közeledő lángok martalékaik lettek. Minden utcában tömegével heverték a holttestek, görcsösen összeszorított kezekkel és felpuffadt arcokkal. A hivatalos jelentések hiánya miatt

a legképtelenebb hírek keringtek arról is, hogy koreaiak meggyilkolták a miniszterelnököt. A valóságban mindössze egy baleset történt, közvetlenül a katasztrófa kezdete előtt. Mialatt gróf Yamato a tokiói tengerészeti klubban tartózkodott, néhány ismeretlen ember megtámadta, de ezeket a miniszterelnök kísérői hamarosan ár talmatlanná tették. Ezzel szemben megállapítást nyert, hogy a miniszterelnök a tengerészeti klub tanácskozó termének összeomlása kor a vállán megsebesült akkor, a mikor az új kabinet megalakulásáról tárgyalt.

A császár és császárné szinte csodálatos módon menekültek meg a haláltól. A császári pár a hiki nyaralóban tartózkodott a mikor első földlökés végigviharzott a fővárosban. A császári ház tagjai alig lépték át a főkapu küszöbét, amikor mögöttük összeomlott az épület. A császári ház főcsermónia mestere elmondta élményeit, amikor a trónörökös keresésére Tokióba indult. Gyalog tette meg az utat és az elébe táruló rettenetes jelenetek hatása alatt már közel volt ahhoz, hogy visszafor-

duljon. Gyakran kellett holttestek tömegén átvergődni és csak feladatának sürgőssége késztette arra, hogy utját folytassa anélkül, hogy ideje lett volna a hozzá segítségért fordulókon segíteni.

Rémes tragédia játszódott le az uyerói vasúti állomáson, ahol sok ezer menekülő hiába kísérelte meg, hogy a zsufolásig megtéll állomási épületbe hatoljon. Amikor kétségbeesett kísérleteik hiábavalók voltak, a parkba siettek, ahonnan menekülők kellett, amikor a gázvezeték felrobbant. A robbanást követő pánió növekedett amikor a lángok átcsaptak az állomás épületére. A menekülők kétségbeesetten igyekeztek a lángok közül menekülni. A vad menekülés közben asszonyok és gyermekek zuhantak a földre és nemsokára emberi testekből valóságos hegy keletkezett, amelyen a tolongó emberáradat átvergődött, miközben a halálataposott asszonyok és gyermekek borzalmas jajveszékélésé megtöltötte a levegőt.

A lap tudósító végül megállapítja, hogy Tokióban 200 ezer há pusztult el, aminek fele a lángok martaléka lett.

Nyílt kérelem

Temesvár város nagyközönségéhez.

A temesvári önkéntes mentőtársulat 37. évi önzetlen működése után önhibáján kívül abba a szomorú és végzetessé válható helyzetbe került, hogy áldásos működését a legrövidebb időn belül be-
szüntetni kénytelen, mivel a társulat megfelelő elhelyezkedés hiányában az önként vállalt nehéz és felelősségteljes kötelezettségeit eredményesen és megfelelő módon teljesíteni ma már nem tudja. Társulatunk bérházban lévén elhelyezve, a háztulajdonos legutóbb egyetlen irodahelyiségünköt is megfosztott, úgy, hogy most egyetlen helyiségünk egy 22 m. szoba, melyben társulatunk irodahelyisége, órszobája, kötözője és telefonállomása van. Ugyancsak ez a helyiség szolgál az önkéntes mentők tartózkodási helyeül és ez egyúttal olvasótermünk is. Ebben a helyiségben állandóan hét, de igen gyakran 15—20 ember van összezsúfolva, amely körülmény minden szolgáltatnak rendes lebonyolítását lehetetlenné teszi és megakasztja. Nem csoda, ha ilyen körülmények között nemcsak a társulat önkéntes tagjai elmaradoznak, hanem az évek hosszú során át működő permanens mentők is ambíciójukat veszítve eltávozni készülnek.

Hiába volt eddigi törekvésünk: megfelelő elhelyezéshez nem sikerült jutnunk. Most, hogy ilyen körülmények között társulatunk az első segélynyújtásával járó szolgáltatást kifogástalanul immár nem láthatja el, csak két út áll rendelkezésre: működését megszüntetni, vagy olyan elhelyezéshez jutni, amely további fennmaradását lehetővé teszi és a szolgálat zavartalan menetét biztosítani képes lesz. Nem akarván a társulat esetleges feloszlásával járó nagy felelősséget magunkra vállalni, még mielőtt erre vonatkozólag érdemlegesen állást foglalnánk, utolsó kísérletként Temesvár nagy közönségéhez fordulunk azzal a kérelemmel, hogy társulatunk további fennmaradását saját érdekében is lehetővé tenni és társulatunkat egy szerény otthonhoz juttatni sziveskedjék.

Mindenkit felkérünk ennél fogva: magánost, gyárost, munkást, vállalkozót, bankárt, kereskedőt, földhírtokost, iparost, asztaltársaságot és jótaconysági intézményt hogy otthonunk felépítéséhez pénzt, téglát, építőfát, deszkát, meszet, régi vagy új ajtófélfákat, szegyet, csatornákat, csatornavasakat, padlódeszkát, ajtó- és ablakvasakat, kilincseket, zárat, drótot, nádat, ablaküveget és mindenféle más, egy házépítéshez, esetleg ennek berendezéséhez szükséges anyagokat és felszerelési tárgyakat adományozni sziveskedjék. Temesvár érdemes polgármestere ingvenelket már kilátásba helyezte e célra és így mi sem állja útját annak, hogy társulatunk megfelelő támogatás esetén rövid időn belül otthonhoz jusson. Hisz szükség, hogy Temesvár nagyvlelkű közönsége átérzi annak fontos szükségét, hogy társulatunknak szerény kis otthonot teremtsen. Azt az otthonot, mely hivatva lesz egyúttal nagyvlelkű emberbarátainknak nemcsak áldozatkészégét, hanem egyszersmind filantro-

pikus érületét és helyes felfogását is dokumentálni, mert hiszen minden adakozó nemcsak ember-társat, hanem saját maga javára is fog áldozni azon elvitázhatatlan meggyőződésben, hogy mindenkit érhet baleset és mindenkinek lehet szüksége társulatunk működésére: az első segélyre.

Amidőn az építést célzó gyűjtést ezennel megnyitjuk és különösen a főegyletek szíves pártfogását kérjük, megjegyezzük, hogy pénz és természetbeni adományok a mentőállomáson vétetnek át, ezen kívül pénzádományokat szíveségből minden helybeli lap is elfogad és nyugtat. A természetbeni adományokat — fellüvásra — társulatunk elhozza és ugye ezeket, valamint a befolyó pénzádományokat is 14 naponként hírlapilag nyugtatni, minden adományozó nevét pedig az emelendő épületben megfelelő módon megörökíteni fogja.

Temesvár, 1923. évi szeptember havában. Prochaska Ede elnök, Deviotte M. főtitkár.

A spanyol diktátor.

(Rivera nem vállal közösséget a fascizmussal.)

Párisból táviratozzák: Madridból jelentik: Primo de Rivera tábornok, Spanyolország diktátora a következőket mondotta egy spanyol újságírónak:

— Nem volt szükség, hogy utánozzuk a fascistákat és Mussolinit, ámbar ennek működéséből sokat tanulhatunk. Ha feloszlattuk a kortest, akkor mindent a kezünkbe veszünk, ami a felelősségre vonatkozik annélkül, hogy új vizsgálatot kellene indítanunk. A felelős ségrevonást a gyorsan ítélkező bírakra bizzuk, akik mindeztideig nem vettek részt a politikai küzdelmekben. Marokkóról semmit sem mondok és nem is engedjük meg, hogy erről beszéljenek. A probléma, amelyet egyszerre egy verrel és diplomáciai tárgyalással nyer megoldást, semmit sem nyer azáltal, ha nyilvánosan tárgyalnak róla. Amennyiben kijelenthetek, hogy az ellenségnek nem tesszünk engedményeket. Az eddigi rendszer a legrágább, leglassabb, legméltatlanabb és egyáltalán célravezető nem volt. Nem vágyódnánk arra, hogy kivégzéseket hajtassunk végre. De ha a bíróságok ilyen ítéleteket hoznak, akkor végre is hajtják azokat.

Végül kijelentette a diktátor, hogy új parlamentet választot, a melynek az lesz a feladata, hogy Spanyolország részére új alkotmányt alkosson. Végül megismételte azt, hogy az ő mozgalma és a fascizmus között lényeges a különbség.

Sanebastianból táviratozzák: Garcia Paneto, volt miniszterelnök levelet írt De Rivera tábornokhoz és ebben a levélben védekezni akart az ellene emelt vádak ellen. Ha elítéltetése szükséges, úgy belenyugszik, azonban azt kéri, hogy sürgősen indítsanak eljárást ellene mert családjával mielőbb el akar távozni Madridból.

Madridból táviratozzák: Az új kormány a volt miniszterek közül eddig kilencet tartóztatott le. Nagyszámú letartóztatás történt a vidéken is, ahol a régi rezsim ve-

Az osztrák kincstár „nagy slágere.”

(Három milliárd adót vetettek ki az ischli játékbankra.)

(A Közlöny bécsi szerkesztőjétől.) Néhány nappal ezelőtt az egyik előkező bécsi szállóban megállított Avon franciaországi ur, akinek neve meglehetősen népszerű a bankkara birodalmában. Avon ur a megbízottja annak a konzorciumnak, amely a tryáron fizemben tartotta az ischli, gastairi és zell amsee-i játékbankokat. Arra nézve megoszlának a vélemények, hogy a konzorcium jó üzletet csinált, vagy ráfizetett-e az üzemre? Egy azonban bizonyos: az osztrák államkincstár azon az állásponton van, hogy a bankár vagyis a konzorcium „nagy sláger” osztott ki neki, amelyre azonnal három milliárd koronát kell fizetni.

Avon ur bécsi tartózkodásának

Szomorú történet a rózsacsokorról

(Huszonégy óráig a halott mellén. Rádalom egy aradi uriosaládban)

(Saját tudósítónktól.) Egy aradi virágkereskedő könnyelműsége különös és csaknem végzetes tragédiát idézett elő egy ismert aradi uriosaládban. Az eset az elmúlt hét elején történt, de még ma is izgalommal tárgyalják a társaságokban.

Czirkál Géza aradi butorgyáros felesége a múlt hét elején ünnepelte nevenapiját. A meghívottak között szerepelt S. lippai butorgyáros is, aki M. főtéri virágüzletében szép csokrot rendelt, amelyet az ünnepeltnek kellett volna elküldeni. Az ünnepi vacsorán a felterített asztal telve volt virágokkal. S. butorgyáros csodálkozva látta, hogy az általa küldött csokor nincs a virágok között. Vacso-ra után megkérdezte az ünnepelttől, hogy talán nem tetszett a csokor? Az uriaszony kijelentette, hogy az S. által küldött virágokat nem kapta meg.

Másnap reggel S. butorgyáros elment a virágüzletbe, ahol kijelentették, hogy a csokrot tévedésből más helyre vitték. Ez szeptember 10-én történt: kilencedikén halt meg Friedrich Imre szállító egy légvesipés következtében. A kilencedikén délutánra rendelt virágcsokrot, amelyet a butorgyáros ne-jének kellett volna elvinni, a küldönc a butorgyáros mellett lakó Friedrichékhez vitte, akik azt hitték, hogy valaki a meghalt iránti tiszteletét akarja leróni és ráhelyezték a csokrot a halott mellére.

Másnap a küldöncöt megtudta a virágkereskedő, hogy az ünnepeltnek szánt csokor a halotthoz került és ahelyett, hogy egy másik csokrot készített volna, elküldött a halottas házba és levétette a virágokat, amelyek teljes huszonégy óráig feküdtek a halott mellén. A küldönc a halottas házból egvensen a butorgyáros lakására vitte a csokrot. Az uriaszony örvendett a szép virágoknak és a csokrot

zetői közül többeket helyeztek ogzetői közül többeket helyeztek fog-ságba. Az új kormány mielőbb ki-elfogott miniszterek ügyében.

második napján megjelent a francia vendégnél egy adóvégrehajtó és három milliárd osztrák koronáról szóló adófizetést meghagyást mutatott fel. Avon természetesen energikusan tiltakozott a hatalmas adótétel kirovása ellen. Még nagyobb lett azonban meglepetése, amikor az adóvégrehajtó az adókövetelés biztosítása fejében értékes ékszereket és egyéb ingóságokat foglalt le és azt is bejelen-tette, hogy ugyancsak lefoglalták a konzorcium és Avon ur Ischli-ben levő bankbetéteit is. Végül azt is megtudta Avon ur, hogy adóügyben még büntügyi eljárást is indítottak ellene, amelynek eredménye talán az lehet, hogy még nagyobb summát kell fizetnie a konzorciumnak.

magához szorítva arcát a virágok közé temette. A csokor valami különös és kellemetlen szagot terjesztett. Megkérdezte a küldöncöt, hogy mért van olyan kellemetlen szaga a csokornak? A válasz így hangzott:

— Ne tessék nagyon szagolni, mert most vettem le a halott melléről.

A butorgyáros neje, aki különben is gyenge idegzetű asszony ebben a pillanatban ájultan hanyatlott hátra. Azonnal orvost hívtak, aki a csokrot elküldette és kijelentette, hogy az egész családra tragikus lehetett volna, mert a csokor, amely több mint huszonégy óráig feküdt a halott mellén, megfertőztette volna a családot. Szerencsére a csokrot idejekorán megsemmisítették. A butorgyáros neje azóta betegen fekszik. A könnyelmű és lelkiismeretlen virágkereskedő eljárásáról méltó felháborodással tárgyalnak Aradon.

A szovjet tőzsdézlik.

(Javult az új orosz pénz.)

Berlinből táviratozzák: A szovjetkormány engedélyt kért a német kormánytól, hogy a német tőzsdéken orosz valutában transzakciókat eszközölhessen.

Berlinből táviratozzák: Szokolnikov szovjet kereskedelmi népbiztosa ideérkezett és az újságíróknak elmondotta, hogy az új orosz pénz a „cservenoc” a háború előtti értékének 75—80 százalékát már elérte. Szerinte olyan kedvezőek a pénzügyek, hogy kölcsönért nem kell külföldi pénzvizonyokhoz folyamodni.

Párisból táviratozzák: Csicserin a szovjet külügyi népbiztosa jegyzékét intézett a francia kormányhoz, amelyben tiltakozik az eddig Konstantinápolyban volt Wrangel-hajóknak Franciaországba való szállítása ellen.

Szélhárosság egy magyar miniszter nevében

(Leleplezett zsaroló álhirlapíró. — Tizenöt millió korona hirdetés nem létező utmutatóra.)

(A *Közlöny* budapesti tudósítójától.) A magyar fővárosban nagyon elszaporodtak a zugkönyvkiadók. A legfantasztikusabb címen jelennek meg közgazdasági és pénzügyi szakkönyvek és szemlék és értelmes emberek milliókra menő hirdetéseket szednek fel egy-egy „meginduló” közgazdasági szakkönyvre, de az „utmutató” vagy „tájékoztató” sohasem jut el a nyomdafestékgigéig. A kiadók a legtöbb esetben hangzatos neveket írnak proklamációjukra szerkesztőnek és a legutóbbi történt, hogy a megjelenő „Budapesti utmutató” szerkesztőjeként gróf Klebelsberg magyar kultuszminisztert tették meg. A budapesti rendőrség intellektuális ügyosztálya már régebben nyomoz ezek után a székhámsók után, míg végre most hurokra került egy ilyen vállalkozás. Egy Pártos-Pollák Sándor nevű zughirlapíró, aki a „Budapesti utmutató” című hangzatos könyvet akarta megjelentetni, sorba hívta fel telefonon a nagy budapesti vál-

latokat, többek között a magyar Ruggyantagyarat, a Röck István gépgyárat, a Mautner-bankházat, a Lloyd bankot és más nagy cégeket és mindenütt gróf Klebelsberg kultuszminiszter nevében beszélt. Erélyes hangon kérte fel a céget, hogy a megjelenő könyvet ő szerkeszti és ő írja, hogy a cég hirdetését adjon fel. A kegyelmes szerkesztő őhajának majdnem minden vállalat készséggel tett eleget és Pártos-Pollák azonnal el is küldte emberét, aki mindenkor nyugta ellenében felvette a hirdetés díjakat 100-tól 400 ezer koronáig. Ilyen módon mintegy tizenöt millió koronát szedett össze. A rendőrség most leleplezte a miniszter nevével visszaélt társaságot és Pártos-Pollákkal együtt annak valamennyi tagját letartóztatta. Kiderült, hogy a miniszternek semmi köze a „Budapesti utmutató”-hoz, amely tisztán zsarolásra alapított szélhámos intézmény volt. A rendőrség tovább nyomoz ilyen zugkönyvkiadók után.

Szombaton: Hoffmann meséi. Opera C) bérlet. Vasárnap: Délután: Hazudik a muzsikaszó. Operette. Este: Szép asszony kocsisa. Operette. Bérletszünet. Hétfőn: Négy frakk. Vigjáték. A) bérlet.

* A temesvári színház műsora a nyári szinkörben. Csütörtökön 8 órakor: Aranymadár. Lengyel Irén és Sárvay Rózsi felléptével. Pénteken 8 órakor: Cyrano de Bergerac. Fekete Mihály felléptével. Szombat 8 órakor: Bajadér. Zöldhelyi Annus vendégfelléptével. Vasárnap délután 3 órakor: Elefánt. Este 8 órakor: Hollandi menvecske. Zöldhelyi Annus vendégfelléptével.

* Az aradi színház hírei. Pénteken Lakatos Lászlónak kedves meséjü vigjátékát, a „Négy frakkot” mutatja be az aradi színház. A négy frakk, az asszony négy udvarlójának tulajdona s ezek a frakkos udvarlók az anyós és a nővér szerint arra jők, hogy a férjet megpuhítsák. Most éppen egy értékes ékszer megvásárlásáról van szó, amelyet a férj végre csalafintaságok árán megszerez, de ez egyben a feleségének is a tűzpróbája. A fordulatokban gazdag mesészövevényű darabban a férjet Sereghy Andor, a feleséget Harmath Jolán, a nővért Mészáros Margit, az anyóst Gömör Emma játssza. A négy frakkban jó szerepe van még Darvasnak, aki egyben rendező is a darabot, Pattantyusnak, Győzőnek, Mészáros Bélának és Jávornak. — Szentimentális hangulat tölti be csütörtökön este az aradi színház nézőterét, a „Cigányszerlem” előadása alkalmával. A főszerepeket Horváth Mici, Z. Várady Margit, Balogh Böske, Kertész Vilmos, Huszár és Győző játsszák. — A színház pénztári órái délelőtt 10—1-ig, délután 2—5-ig tartanak. — A „Hoffmann meséi” lesz a szezon első opera-előadása. A színház szombaton estére tűzte műsorra ezt az operát a régi jó szereposztásban. A női hármasszó szerep Z. Várady Margitnak nagyszerű ének partija. Hoffmann Kertész Vilmos, a csodadoktort Róna Dezső és Miklóst Kovács Kató játsszák. — Az aradi színház ebben a szezonban a nyugdíjasok javára is rendez

sorozatos előadásokat, az első ilyen előadás október 8-ára van tervezve, amikor egy kiváló angol bohózat a „Vén lányok” kerül délutáni előadásban színpadra. A darabban a társulatnak összes jobb erői fellépnek. Róna Dezső igazgató a humánus célra való tekintettel a nyugdíjasoknak a színházat világitással együtt teljesen díjtalanul engedi át. Az aradi közönség hihetőleg szintén a legmelegebben pártolja Tompa Béla főrendező által megindított eme nagyszerű tervet.

* Temesvári színházi hírek. Pásztor Ferike e hónapban utoljára játszik a „Három a tánc” operettben. Utána Zöldhelyi Anna vendégszereplési foglalkozásra a műsort. Pásztor Ferike Nacza szerepét játssza a Három a táncban. Az előadás 8 óra kor kezdődik. — Sárvay Rózsi és Lengyel Irén felléptével csütörtökön az „Aranymadár” kerül színpadra a nyári szinkörben. A nyári szinkör helyérei olyan alacsonyok, hogy mindenki látogathatja a nyári színház kitűnő előadásait. — Három a tánc és Aranymadár operettek előadása előzi meg a diszeloadás gyánant színpadra hozott „Cyrano de Bergerac” előadását. — A „Cyrano” előadására alig kell felhívni a közönség figyelmét, hiszen alig van már színpad, hol e nagyszerű darab sikert ne aratott volna. Párisban az első előadáson Cyrano Coquelin

Az ökök párosan

(Ujaradi szerelmes pár Szalontán. — Nászút, amely a rendőrségen ér véget.)

(A *Közlöny* szalontai tudósítójától.) Az egyik esti aradi vonattal egy tizenöt év körüli feltűnően jól öltözött kis urileány és egy tizenhét év körüli fiatalember érkezett Szalontára. Kissé tévovázva álltak meg a vasuti pályaudvari bejáratnál. Azután a fiu belekarolt a leányba — odavezette az egyik bérkocsizhoz és nagyuri nonszalanszal utasította a kocsist:

— A legelegánsabb szállodába hajtson...

A szállodai bejelentő lapra a fiu ezt írta: Bleyer Tivadar kereskedő és felesége Arad. A feltűnően fiatal szerelmespár bezárkózott a szobájába, de alig néhány pillanat múlva élénk dörömbölés zavarta meg a szoba intim boldogságát. Két rendőr jött, akik egy táviratot lobogtattak a kezükben. A fiu hálálapadtan nyitott ajtót és még izgatottabban fogadta a rendőrök kijelentését:

— Bleyer Tivadart keressük... Kövessenek bennünket a rendőrségre...

Az történt, hogy a szalontai rendőrség este 8 órakor a következő táviratot kapta az aradi államrendőrségtől:

— Nieder Géza ujaradi kertész tizenöt éves leánya és Bleyer Tivadar tizenhét éves tanuló elszöktek otthonról. Felismerésük esetén drótválaszt. A leány kék kosztümöt visel, a fiu barna zakkorúthát.

A rendőrök bejárték az örszo-

ba, aki ezzel a szerepével bejárta az egész világot. Nálunk Pethes játszotta Makó Lajos alatt, aki néhány évig timisoarai igazgató is volt. Fekete Mihály 18 esztendő óta Cyrano-t majd minden nagy városban játszotta. Sopronban, Pécsen, Kassán, Clujon (Kolozsvárott), Brassóban, Kaposvárt, Pozsonyban, stb. mindenütt óriási közönség gyönyörködött a bámulatos versekben, a nagyszerű tömegfelvonulásokban, a nagy csatajelenetben és főleg a világhíres erkélyjelenet szépségén. Fekete Irén játsza Roxan híres szerepét, Christian Horváthi László, Gugche grófot Sipos Zsigmond.

* Zongoraleckéket vállal a legfelsőbb fokú Masánszker Böske, Wienben áll. képesített zongoratanárnő Arad, Bulev. Reg. Maria No. 20., II. em.

* A Temesvári Zenebarátok mintavásár hangversenyei kimagasló eseményei a gyáripar ünnepi hetének. A kedden és pénteken tartandó két nagyszabású hangversenyre a jegyet a „Bánát” hirlapiroda már árusítja.

* Bérlet négy szimfonikus hangversenyre. A Zenebarátok Társasága az idei szezonban tartandó négy hangversenyre bérletet nyit, miáltal mindenki törzshelyét biztosíthatja. Bérletet lehet a „Bánát” hirlapirodában Timisoara (Temesvár.)

bába a két gyereket, de a kihallgatásuknál igen kedves incidens történt. A fiu elmondotta, hogy már nagyon régen szeretik egymást és mert másként nem lehetett elhatározni, hogy megszöknek. A fiu itt nem bírta tovább az izgalmat és keservesen sírásra fakadt. A kis leány megvetően fitymálva húzta fel fitos orrocskáját. Ki lehetett olvasni a tekintetéből:

— Hát ezzel az „emberrel” szöktem én meg?!

A szalontai rendőrség táviratilag értesítette az aradi rendőrséget, hogy a szülők jöjjenek átvenni a két szökevényt, akik valószínűleg legközelebb, ha még nem ment el a kedvük az egésztől — nem Szalontára jönnek nászutasra.

A német deviza-diktátor

(Nyilatkozik a márka megmentéséről.)

(A *Közlöny* berlini tudósítójától.) A *Közlöny* berlini tudósítójának alkalmat van Németország újonnan kinevezett deviza-diktátorának, Fellingner birodalmi biztosa szenzációs nyilatkozatát közölni arról, hogyan akarja a német márkát megmenteni.

— Egyelőre nem módosítom a birodalmi elnök devizarendeletét — mondotta a beszélgetés során a deviza-diktátor. Ez a rendelet elegendő biztosítékul bír. Ha azonban úgy látom, hogy kijátsszák, úgy élni fogok a reám ruházott hatalommal és még szigorubb rendeletet fogok kibocsájtani. Jelenleg a devizahivatali technikai apparátusnak kiépítésével vagyok elfoglal-

Irodalom, művészet

Duse Bécsben.

(Mire készülnek a bécsi színházak?)

(A *Közlöny* bécsi szerkesztőjétől.) A Renaissance-Bühne most mutatta be egy új magyar írónak, Regényi Kálmának, „Az élet magas iskolája” című darabját. Habár a főszerepet Arnold Korff alakította, a zavaros tárgyú életkép nem nyerte meg a közönség tetszését. Érdekes premierje lesz a hét végén az Akademietheaternek. A Burgtheater itt hozza színpadra Dario Nicodemí „A szerelem napi-rendje” című új darabját. — Az olasz író színművének érdekessége az, hogy csak két szerepe van. Az asszony szerepét Retty, a férfit pedig Fred Hennings, a Burgtheater új tagja fogja alakítani. — Pallenberg Molnár Ferenc „Eliom”-ában kezd meg jövő év februárjában vendégszereplését a bécsi Raymond-Theaterben. Páratlan művelészetben lesz része a közeli hetekben a Bécsi Közönségnek. Duse, a világhírű olasz tragika Bécsbe jön és több estét át fel fog lépni a Neue Wiener Bühnen. — A színház igazgatóságának sikerült Duse partneréül Moissit megnyerni, aki szintén olaszul tanulja be szerepeit. A bécsi publikum tehát együtt gyönyörködhet majd Duse és Moissit játékaiban. — Max Linder, a világhírű filmszínész fiatal feleségével Bécsbe érkezett. Az itteni Vita-filmgyár szerződtette több film főszerepének eljátszására. — Robert Jenő tárgyalásokat folytat Beregi Oszkárral, hogy az több hónapon át vendégszerepljen bécsi és berlini színházaiban.

* Az aradi színház heti műsora. Csütörtökön: Cigányszerlem. Operette. A) bérlet. Pénteken: Négy frakk. Vigjáték. Bemutató. B) bérlet.

va. A birodalmi pénzügyminisztérium devizaellenőrző osztályából és a birodalmi bank deviza beszerző hivatalából alapítom ezt meg. Ennek a két hivatalnak máris birtokában van az a lista, amely feltünteti az igénybevehető, magánkézben levő devizakészleteket. — Mindenekelőtt ezt az anyagot akarom értékesíteni. Eddig azért nem vettük igénybe a magánkézben levő devizakészleteket, mivel erre nézve minden törvényes alap hiányzott. Most azonban módomban van erre vonatkozólag is rendelkezést kibocsájtani.

Az idők terhe sulyos.

(Vilma királynő trónbeszéde. — Munkában a holland fascisták.)

Hűgéből táviratozzák: Vilma holland királynő a parlament ülészakánának megnyitására a következő trónbeszédet mondotta:

— Az idők terhe sulyos, a kereskedelem, ipar és mezőgazdaság olyan állapotokért szenved, amelyek sem munkával, sem szorgalommal le nem küzdhetők. A munkanélküliség nagy, a pénzügyi és gazdasági helyzet pedig nyugtalanító. A nemzetközi helyzet bizonytalan. A világháború nyomába lépett politikai és gazdasági zűlöntség tovább tart. Az egész emberiség érdeke, hogy változás történjék a függő problémák mielőbb megoldást nyerjenek.

Hűgéből táviratozzák: A hollandi fascista párt falragaszokon követeli a kormány lemondását a parlament feloszlását és diktátor kinevezését az olasz és spanyol mintára.

Jugoszláv — bolgár feszültség.

(Nagy fegyverszállításokról ír a párisi Temps.)

Párisból táviratozzák: Itteni politikai körökben élénken tárgyalják a jugoszláv-bolgár feszült viszonyt, mert a Temps feltűnést keltező vezércikkben tárgyalta a kérdést. A szövetséges nagyhatalmak tizenhárom nappal ezelőtt lépést tettek Szófiában, hogy tiltakozzanak a jugoszláv határon szervezkedő bolgár bandák miatt. A párisi és londoni kormányokat a bandák szervezéséről a szófiai követések értesítették. A jelentések arról is beszámolnak, hogy a macedon bandák nagyszerűen fel vannak szerelve modern fegyverekkel. Ezzel szemben a bolgár kormány energikusan megcáfolta a híreket, sőt arra kérte a nagyhatalmakat, küldjön le Bulgáriába missziókat, amelyek meg fogják róla győződni, hogy a határon nyugalom van.

A belgrádi kormány ezt az alkalmat fel akarja használni, hogy a Belgrád és Szófia között függő kérdéseket véglegesen rendeznék. Franciaország, amelynek politikai célja a konfliktusok elsimítása, rokonszenvvel figyeli Jugoszlávia törekvéseit. A Temps Bulgária részéről fenyegető háborúról ír, holott a külügyi hivatalban ebben nem hisznek. A Temps megjegyzi, hogy Bulgária nyilván a Fiume miatt lehetkező jugoszláv-olasz konfliktusra számít. A Temps értesülése szerint a macedon bandák részére ha-

dihajók szállították a fegyvereket, 250 ezer fegyverről, hatszáz ágyúról, négyezer gépfegyverről és

A magyar-cseh határ bejárása.

(Megkezdődött a politikai és közigazgatási bejárás.)

(A Közlöny miskolci tudósítójától.) Miként a miskolci „Reggeli Hírlap” jelenti, szeptember 10-én megkezdődött a magyar-csehszlovák határ közigazgatási és politikai bejárása. A „Reggeli Hírlap” erről az aktusról, amely valószínűleg meg fog ismétlődni a román-magyar, jugoszláv-magyar és osztrák-magyar határokon is, a következőket írja:

— A magyar és csehszlovák határ megállapító bizottság magyar és csehszlovák delegációjának közös megállapodása, valamint a két kormány hozzájárulása értelmében a békeszerződés alapján megállapított országhatárok között „közigazgatási”, illetve „politikai” bejárást kell tartani. A magyar határ megállapító bizottság már fel is hívta az érdekelt törvényhatóságokat, így Borsod-Gömör- és Abauj megyék alispánjait is a szükséges előmunkálatok elvégzésére. Így az érdekelt községi előjárások tartoznak elkészíteni a határvonal által érintett „birtoklási” adatokat, térképeket. A határ „politikai” bejárásának célja: egyrészt az, hogy

huszezer automatá fegyverről beszéljék, amit két év alatt szállítottak Bulgáriába.

a hatóságok és az érdekeltek a határvonalat a helyszínen megismerjék, másrészt megismerése és gyűjtése az új határvonal által előidézett gazdasági vonatkozású kérelmeknek és sérelmeknek. Ezeknek az adatoknak az összegyűjtése azért szükséges, hogy megfelelő időpontban a határmenti jogviszonyok a szomszéd államok között szabályozható legyenek. A határ „politikai” bejárásán szöbhajóhatéknak vizsgáztaságl ügyek, vízvezetékeknek és villanytelepeknek a kérdése, melyekre valamely ország rá van utalva, halászati, vadászati, közlekedés berendezési kérdések, valamint a határvonal által érintett műutak és hidak használatára vonatkozó előterjesztések megvitatása és ezekre nézve az érdekelt hatóságok és lakosok kívánságának megtárgyalása. A „politikai” bejárás határvonal megváltoztatást kérni nem lehet, csupán határparcellák módosítására tehető előterjesztések.

A bejárás szeptember 10-én már megkezdődött és előre láthatólag október 15-én ér véget.

Az összeomlóban levő Németország.

(Egy dollár 350 millió márka. — A végső kétségbeesés. — Az éhesek háboruja a földbirtokosok ellen. — Csak az aranyjegybank segíthet.)

Berlinből táviratozzák: A devizapiacra a legteljesebb zűrzavar uralkodik. Poincaré legutóbbi beszéde és a belpolitikai helyzet kiléteződése pánikot idézett elő. A devizában fantasztikus számok dominálnak. A dollár az eddigi kétszázmillióról háromszázötvenmillióra emelkedett, egy angol font ma egy egész négy tized millió. Poincaré beszédére általános csüggedés vett erőt a birodalmon, különösen nagy az elkeseredés az iparosok és a földművesek körében.

Berlinből táviratozzák: A kétségbeesés óráról-órára növekszik, a drágaság már elviselhetetlen. A munkások és hivatalnokok már elkezdték a végső kétségbeeséshez, amelyet nyomon követ az ipari sztrájk. Ez olyan megrázkódtatás sajtó jár, hogy megadja az utolsó lökést az összeomláshoz. A Kommunista kiharásználják a szorult helyzetet, de a nacionalisták is erősen szervezkednek. Berlinben is az eddigi passzív rezisztenciára való törekvést csüggedés váltotta fel. Az éhes népség nagy tömegekben keresi fel a földbirtokosokat és önhatalmúlag szerez magának élelmiszereket. A nagybirtokosok gépfegyverekkel védekeznek ellenük, éjjelenként fényzórók világítják meg a nagybirtokok mellett elterülő országutakat. Loerrachban a sztrájkoló munkások el akarták

foglalni a drótkerítéssel körülfalozott középületeket, de visszaverték őket. Sok sebesülés történt. Plauenben a szociálisták és a nacionalisták között véres összeütközés támad. Nagy tüntetések híre érkezik Brémából is. Az egész német birodalomban a halálozások száma három százalakkal haladja meg a születések számát. A kormány, hogy a helyzetet szanálja, új valutatervet dolgozik. Egyelőre törvényes fizetési eszközül a mostani papírmárka szolgál, azonban kívül arany- és devizafedezett aranypénzt adnának ki, amely esetben a papírmárkát devalváltnák. — Az átmeneti állapot három-négy hónapig tartana, amikor végleg az aranybankjegy jönne forgalomba.

Mozi.

* Aradi mozi-hírek. Az aranymezők borzalmi és hiénái címmel kerül színpadra az Ezüstkirály harmadik része, amely csütörtökön és pénteken látható az Apollóban. Az üldözők vad, az ártatlanul gyilkossággal vádolt főhős az aranymezők rejtelmiben hallatlan szenvedések, harcok és borzalmak árán mesés gazdagságra tesz szert, de élete veszélybe kerül, s csak az őt szerető és utánainduló milliósmosléányának köszönheti megmenekülését. A hős — akit Bruno Kastner játszik — újra Newyorkba kerül, s most már tisztán és gazdagon rég elhagyott családjára keresésére indul. — Harry Piel játsza a főszerepet abban a szenzációsan érdekes, minden jelenetében

lenyűgöző, izgalmas detektívdrámában, amely még csütörtökön és pénteken látható az Urániában. A titokzatos telefon a mai modern kalanddrámák között az első helyen áll, érdekesítő meseszövege, bravuros fordulatai mind-mind a néző legnagyobb fokra csigázott tettségét érdemelik ki s mindehhez hozzájárul Harry Pielnek szenzációsan nagyszerű, művészi alakítása és játéka, amely valóban filmszenzációvá avatja az Uránia detektívdrámáját.

HIREK.

Az elmaradt királylátogatás.

Megérkezett a hivatalos jelentés. — A király csak ősszel jön Temesvárra.

(Saját tudósítónktól.) Az arad-vármegyei prefekturára ma hivatalos értesítés érkezett, hogy Ferdinánd király temesvári látogatása elmarad. Az értesítés egyben közli, hogy a királylátogatást csak elhalasztották, de az néhány héttel később meg fog történni. Öfelsége látogatásának elmaradása annyival is közelebből érinti az aradiakat is, mert úgy volt tervezve, hogy a timisoarai látogatás után Károly trónörökös Aradra jön és itt ünnepséget keretében megnyitja a Glória sporttelepet, amely már teljesen készen várja az ünnepi megnyitást.

Az elmaradt királylátogatásról a királyi ház minisztere távirati értesítést küldött a temesvári prefekturrára, amely ma érkezett meg és a következőképen szól:

— A királyi pár öfelségeiknek szeptember 22-re tervezett temesvári látogatása közbejött okok miatt halasztást szenved. A királyi család az ősz folyamán fogja meglátogatni Temesvárt. A látogatás pontos idejét annak idején közölni fogjuk. Misz a királyi ház minisztere.

A temesvári mintavásárt ilyenformán Oprea János a temesvári ipari és kereskedelmi kamara elnöke nyitja meg szombaton, szeptember 22-én. A királyi család látogatásának elmaradása miatt bizonytalan időre halasztást szenved a temesvári műegyetem felavatása is.

— Károly trónörökös temesvári látogatása. Az eddigi értesülések szerint Károly trónörökös vasárnap, szeptember 23-án este érkezik Timisoarára, ahol hétfőn részt vesz a kisantant olimpián és meglátogatja a bélyegkiállítás, a mintavásárt és a bánáti művészkiállítás. A trónörökös csak egy napot tölt Timisoarán és kedden valószínűleg Aradra látogat el.

— Az olasz királykisasszony állapota válságos. Rómából táviratozzák: A Raconigiből érkezett legújabb jelentések szerint Mafalda olasz királyi hercegnő állapota hirtelen rosszabbra fordult. A trónörökös táviratilag hívták nővére segítségére.

— Berzeviczy Albert visszautazott Budapestre. Genfből táviratozzák: Berzeviczy Albert, előre megállapított terve szerint, visszautazott Budapestre. A népszövetségi delegációk sajnálatos híradása tudomást Berzeviczy eltávozásáról, akiben a szellemi együttműködés és a lefegyverzés kérdéseinek kiváló szakembert ismerték meg.

— Megérkezett az új bélyegkiállítás Kelet hírlapjára Arad

LEGUJABB. Oriási ciklon Japánban.

(Ötezer ember meghalt. — Utobb elemi csapás.)

Londonból táviratozzák: Csakóból szűkszavu távirat érkezett Európába, amely hírül adja, hogy tegnap Totori mellett óriási ciklon dühöngött, amelynek rengeteg áldozata van. Az eddigi megállapítások szerint mintegy ötezer ember esett áldozatul a dühöngő szél viharának. A házak kártyavárként omlottak össze, a rettenetes erjü szél embereket és állatokat

emelt a levegőbe. A kárt harminc millió yenne becsülik. A borzalmas földrengés okozta Japánban ez az újabb elemi csapás nagy megdöbbenést keltett. A hatóságok azonnal intézkedtek, hogy a lakoságnak élelmiszereket juttassanak. A ciklon egyéb helyeken való pusztításáról még nem érkezett jelentés.

Bajorország elszakad a birodalomtól.

(Fegyveres felkelés előtt. — Külön bajor pénz.)

Münchenből táviratozzák: Az egész lakosság meg van győződve arról, hogy nagy események előestéje köszöntött be Bajorországba. Közvetlen küszöbön áll Bajorország elszakadása a német birodalomtól. A bajor Reichsweir tel-

jesen monarchista szervezet. Egy külön pénznem, a bajor forint kiadását tervezik. A titkos szervezettek tagjai nyilván beszéltek, hogy fegyveres felkelés fog kitörni a birodalmi kormány ellen.

Belföldi magyar kölcsön.

Genéből táviratozzák: Gróf Bethlen István magyar miniszterelnök a Népszövetség pénzügyi főtitkárával, a főtitkárság pénzügyi osztályának főnökével és francia szakértőjével beható részletes megbeszélést folytatott.

Budapestről táviratozzák: A Genfben tárgyalt magyar államférfiaknak az a benyomása, hogy a külföldi kölcsön meg lesz, de perfektuálása nagyobb időt fog igénybe venni, mint gondolták. Mi-

vel a sikerben bízni lehet, azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy a pénzügyi helyzeten a külföldi kölcsönt megelőzve ideiglenesen belföldi kölcsönrel segítsenek. Nincs kizárva, hogy az októberben összeülő nemzetgyűlés elé erről törvényjavaslat kerül. A belföldi kölcsön összege 150—200 millió arany koronáról szólna, ami 5—600 millió papirkoronát tesz ki. Az illetékes körök biznak a belföldi kölcsön elhelyezésének sikerében.

Rehabilitáltak a volt temesvári főpolgármestert.

A várost közigazgatási bizottság döntött Vidrighin fegyelmi ügyében. (Saját tudósítónktól.) Temesvár város közigazgatási bizottsága ma délután tartott ülésén foglalkozott Vidrighin Stan volt főpolgármester fegyelmi ügyével és három órán át tartó beható tanácskozás után megállapította, hogy Vidrighin Stan kifogásolt főpolgármes-

teri tevékenysége a várost anyagilag nem károsította meg és így az ellene felhozott vádak elesnek. A közigazgatási bizottság végül úgy határozott, hogy a fegyelmi eljárást nem indítja meg Vidrighin Stan ellen.

— Elkészült aradi utlevelek. Az aradi államrendőrség utlevélosztályán a következők vehetik át utleveleiket: Faragó Ernő, Eichner Vilmos, Viderker Markus, Bürger Márton, Lú Josefín, Csif J. özv. Ambrus Gáborné, Straszner Ilona, Ehrenfeld Sándor, özv. Deutsch Sámuelné, Szentgyörgyi Aladár, Magyar Márton, Dulka Katalin, Magyar Vilma, Csörgő Erzsébet, Varga Dániel, Keresztény Anna, Török Erzsébet, Kapás Mátyás, Kürsner Jenő, Löwinger Sándor, Orosz Magda, Braun Sándor, Keresztes Jenőné, Pápay Ferencné, Cséfal Györgyné és özv. Szalárdy Mihályné.

— A gép- és gyorsirási tanfolyam Bodnár írógépvállalatánál szeptember 21-én kezdődik. Beiratkozás egész nap.

— Dr. Reményiné és Dörnerné az Arad, Eminescu (Deák F.) utca 12. számú ház első emeletén levő női kalapszalónjába már megérkeztek a legújabb és legmodernebb párisi modellek. A divatos és szép kalapok a legszerényebb áron kaphatók. A szalón nemcsak új kalapokat ad, hanem divatjamúlt kalapokat átalakít, fest és tisztít és ezeket is a legújabb modellek szerint. Amellett, hogy a legjutányosabb árat számítják, a munkákat a legrövidebb idő alatt végzik el. Férfikalapok tisztítását és festését is vállalják.

— Newyorkban nem jelennek meg a lapok. Newyorkból táviratozzák: Newyorkban az újságszedők sztrájkba léptek és ezért egyetlen lap sem jelenik meg.

— Öngyilkosságok. A pécskai csendőrség telefonon jelentette az aradi királyi ügyészségnek, hogy Bogdán István 42 éves gazdálkodó öngyilkosságot követett el és meghalt. Tették oka ismeretlen. — Glogovácra ma jelentették az ügyészségnek, hogy Zamoniciari Szaveta 60 éves micalacai asszony felakasztotta magát. A kiszállt fiatósági orvos megállapította hogy öngyilkosság esete forog fenn. Megadták a temetési engedélyt.

— Rablógyilkos elmebeteg. Budapestről táviratozzák: Az elmúlt éjszaka folyamán egy elegáns fiatalember autótaxiba ülve, a Csillaghegy felé hajtott. A római fürdőnél többször rálőtt a sofőrre, aki elvesztette eszméletét. Ezután a fiatalember elvette a sofőr pénzét. A súlyosan sérült sofőrt kórházba szállították. A rendőrségnek az a véleménye, hogy a rablógyilkos tébolydából megszökött elmebeteg. A nyomozás folyik.

— Gyanus emberek összefogása. Az aradi államrendőrség az éjszaka folyamán folytatta a gyanus egyének összefogódását. Több mint hatvan embert tartóztattak le, akik ellen megindult az eljárás.

— Hosszu-nap. Szerdán este vette kezdetét az izraeliták legnagyobb ünnepe, a kiengesztelés napja, a Hosszu-nap, amely csütörtök estig tart. Ezt a napot huszonegy óráig tartó böjttel és imádkozással ünneplik és az összes zsidótemplomokban engesztelő istentiszteletet tartanak.

— Lemond a CFR. vezérigazgatója. Bucurestiből táviratozzák: Hír szerint Tancred Constantinescu CFR. vezérigazgató lemond állásáról. Ugy tudják, hogy utóda Niculescu mérnök lesz.

— A volt ellenséges államok vagyona. Bucurestiből jelentik: A volt ellenséges államok vagyonát likvidáló bizottság ismét megkezdte működését.

— Rákosi Viktor temetése. Budapestről táviratozzák: Tegnap délután temették el óriási részvét mellett a magyar főváros által a Farkasréti temetőben adományozott díszsírhelyen Rákosi Vikort. Rakovszky belügyminiszter, Apponyi Albert gróf, Wlassits Gyula, Petrovits Elek, Ugron Gábor, stb. részt vettek a temetésen. Az Újságíró Egyesület és az Otthon-Kör nevében Hoitsy Pál, a Petőfi-Társaság részéről Szávay Gyula, a Kisfaludy-Társaság részéről Szász Károly, a Budapesti Hírlaptól Csáthay Ferenc bucsuztatták az elhunyt kiváló író.

— Jelentkeztek a széthamos áldozata. A „Közlöny” múlt heti számaiban beszámolt Costescu álneven Rainovici Constantin szélhámoságairól, aki temesvári, lugosi és aradi kereskedőket károsított meg nagyobb összegekkel. Costescut a temesvári rendőrség tartóztatta le. Vallomásaiban elmondotta, hogy egy aradi kereskedőtől 1921-ben hetvenötezer lei készpénzt csalt ki, mint egy brailai export-cég megbízottja. Az aradi államrendőrség felhívja azt a kereskedőt, akit Costescu annak idején megkárosított, hogy nyolc napon belül jelentkezék Cierces rendőrtisztjénél a Str. Marasesti (Kossuth-utcai) rendőrségen.

— Agyonvert gazda. A gyoroki csendőrség ma telefonon jelentette az aradi királyi ügyészségnek, hogy Jenasec Péter sabbatoni (szabadhelyi) gazdát birtokán szeptember 18-án reggel meggyilkolva találták. A csendőri nyomozás megállapította, hogy a gazda 17-én éjjel a kukorica földjén aludt, ahonnan úgy látszik, ismeretlen tettesek lopni akarták. A gazda valószínűleg felbregd a tolvajok zajára, akikkel dulakodni kezdett. A tolvajok közül valamelyik erre egy fejszével ráütött Jenasec fejére, a ki koponyatorést szenvedett és nyomban meghalt. A tetteseket ez ideig még nem sikerült letartóztatni. Az aradi ügyészség a jelentés vétele után a boncolás foganatosítását a vizsgáló bizottság elrendelte. Dr. Brađean Athanasz aradmegyei főorvos, dr. Popoviciu Sever táblabíró helyettes vizsgálóbíróval holnap száll ki Szabadhelyre a boncolás megkezdése végett.

— Diana sósborszesz mindenkinek nélkülözhetetlen.

— Az aradi íz. hitközség elnöksége annak közlésére kért fel bennünket, hogy Róna Dezső színházvezető az aradi színházat a nagy ünnepekre ott berendezendő pótimaház céljaira a legnagyobb előzékenységgel minden térítés nélkül volt szíves átengedni.

— Elnapolták a timisoarai ügyvéd affér főtárgyalását. Még 1919. aug. 29-én Bergmann Gusztáv dr. timisoarai ügyvéd revolveres merényletet követett el Szűcs Andor dr. timisoarai ügyvéd ellen, amely azonban nem sikerült, mert a hatlövetű pisztoly több ízben csütörtököt mondott. Az ügyészség szándékos emberölés büntetnének kísérlete címen emelt vádat Bergmann dr. ellen. Ma tartották ez ügyben a főtárgyalást, amelyet a főbb tanúk távolléte miatt a törvényszék elhalasztott.

— Vasuti szerencsétlenség. Frankfurtból táviratozzák: Ma reggel a Giessen-Koblenz közötti útvonalon a személyvonat mozdónva és egy kocsija kisklott. Egy utas meghalt, tízen megsebesültek.

— Dr. Winnand-féle hársfamézcukor a legjobb szer köhögés és rekedtség ellen. Ügyeljünk a névre!

— Nagy tűz Sárafalván. Timisoarára érkezett jelentés szerint Csonka Gergely házában tűz ütött ki, mely 50000 lei kárt okozott. A tűz Christea Flora és Christea Ghile gondatlanságából származott.

— Kisklott tehervonat. Bucurestiből jelentik: Marasesti állomáson egy tehervonat kisklott, nyolc kocsi összetört. Emberéletben nem esett kár.

Terjed a bűn Temesváron.

(Miért emelték a gázárakat? — A közigazgatási bizottság ülése.) (Saját tudósítónktól.) Coste Gyula dr. prefektus elnöklete alatt ma délután tartotta Timisoara (Temesvár) városának közigazgatási bizottsága szeptember havi ülését. A polgármesteri jelentés felolvasása után Domasianu nyugalmazott tábornok aziránt interpellálta meg a polgármestert, hogy miért emelték fel a gázárakat. A főpolgármester válaszában kijelentette, hogy a rossz gázcsövek kicserélése és az egyéb kiadások általános emelkedése tette szükségessé a gázárak emelését. Majd bejelentette a polgármester, hogy a városi tisztviselők román nyelvű vizsgája nem sikerült a kellő mértékben és több tisztviselőt egy decemberben megtartandó pótvizsára kellett utasítani.

Prostean dr. városi főorvos bejelentette múlt havi jelentését, a mely szerint a város közegészségügyi helyzete kielégítő, de nagy arányban terjed a titkos prostitúció, aminek az az oka, hogy a rendőrség erkölcsrendészeti osztálya a kellő anyagi eszközök hiányában nem áll hivatala magaslatán. A városi tejközpont elhelyezése még mindig nem felel meg a közegészségügyi követelményeknek és sürgős intézkedésekre van szükség, mert a rossz tej járványokat okozhat. Így a mehalai határban levő lápokot sürgősen be kell földelni, mert ezek állandó fészkei a maláriának. A főorvos még arra kérte a közigazgatási bizottságot, hogy melialában sürgősen állítsanak fel egy csecsemő-diszpanzért, mert túlságos nagy a gyermekhalandóság. 143 újszülött közül 33 halt meg.

Elhárjasodás, köszvény és cukorbetegség esetén a FERENC JÓZSEF keserűviz javítja a gyomor és a belek működését, elénkíti az emésztést és előmozdítja az anyagcserét.

Közgazdaság. Megállott a svájci frank esése.

A mai zürichi zárlat már valamivel alacsonyabban hozza a magasra felszökött valuták árait, ami valószínűleg a svájci frank értékcsökkenésének megállását jelenti. A márka és a francia frank vett emelkedő irányzatot, aminek határozottsága tartósságot ígér. A bel-földi piacon a helyzet nem változott.

Aradi valutaárak. (Szeptember 19.) Francia frank 12.50, svájci frank 40, dollár 223, dinár 2.15, szokol 6.30, lira 9.50, angol font 1005, magyar korona 0.0080, osztrák korona 0.0032.50. **Kifizetések:** Budapest külföldi 80, belföldi 140, Bécs 323, Prága 6.60, Zürich 38.75, Milano 9.70, London 1005, Páris 12.75, Newyork 220, Belgrád 2.40.

Temesvári valutaárak. (Szept. 19.) Newyork 219.50, dollár 221, London 993, angol font 1000, Páris 12.67, francia frank 12.85, Zürich 38.90, svájci frank 38.50, Milano 9.67, lira 9.40, Belgrád külföldi 2.36, belföldi 2.24, dinár 2.26, Prága 6.58, szokol 6.30, Budapest külföldi 93, belföldi 140, magyar korona 130, Bécs 329, osztrák korona 315.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Szept. 19.) **Kifizetések:** Páris 12.70, London 996, Newyork 219, Milano 9.65, Zürich 38.90, Bécs 0.003175, Prága 6.60, Budapest 0.0130. **Valuták:** Napoleon 800, márka 0.000040, léva 2, lira 1.18, angol font 990, francia frank 12.55, svájci frank 39.50, lira 9.30, drachma 4, dinár 2.10, dollár 225, lengyel márka 0.0009, osztrák korona 0.0031, magyar korona 0.0095, szokol 6.40.

Zürichi nyitás. (Szeptember 19.) Berlin 0.0000275, Newyork 566.50, London 2571.50, Páris 32.75, Milano 25.0750, Prága 17, Budapest 0.0312, Belgrád 6.10. **Bucuresti** 2.5250, Varsó 0.0020, Bécs 0.0080.

Zürichi zárlat. (Szeptember 19.) Berlin 0.000003, Amsterdam 222.90, Newyork 566.50, London 2569.50, Páris 33.05, Milano 25.05, Prága 16.98, Budapest 0.0310, Belgrád 6.10, **Bucuresti** 2.5250, Varsó 0.0020, Bécs 0.0080.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Szeptember 19.) Napoleon 69200, Amsterdam 7670-8110, Berlin 0.0001.50-2.50, Belgrád 210-224, **Bucuresti** 92-105, leu 93-106, London 88500-92900, angol font 89000-93400, Milano 862-917, lira 872-927, Newyork 19500-20600, dollár 19800-20900, Páris 1150-1216, francia frank 1165-1231, Prága 588-632, Varsó 0.07-8.65, Bécs 0.27.70-29.90, Zürich 3440-3660, svájci frank 3460-3680.

= Pénzvilág - Rumänische Finanzwelt a bel- és külföldi kereskedelmi és ipari élet szaklapja. Szerkesztőség Oradea-mare, Strada Jókai Mór 17.

RENAISSANCE

divatruház.
ARAD.

Str. Bratianu 2. ☺ Weitzer János-u, 2. Minorita-palota.

Szenzációs őszi árjegyzéke.

Tisztviselők és alkalmazottak 10% kedvezményben részesülnek.

- 150 cm. tiszta gyapjú női télikabát-szővet ... 285 lei.
 - 150 cm. angol velour kelme 425 lei.
 - 150 cm. ang. férfi doubl kelme 468 l.
 - 140 cm. intézeti kék gyapjú szövet ... 175 lei.
 - 150 cm. angol spric. kelme 390 lei.
 - 140 cm. la. caracüll plüss 585 lei.
 - 75 cm. angol ruhabárony minden színben ... 398 lei.
 - Cilinder és selyem bársony 280 lei.
 - Gyönyörű mintás béles 55-89 lei.
 - Francia mintás flanel ... 49 lei.
 - Crep marocain, színekben 240 lei.
 - Juttaszőnyeg ... 105 lei.
 - Csipekfüggöny ... 49 lei.
- Koosmen télikabátosztók, buzdorszövetek, csikos női kelmék, vásznak, ohiffonok, harisnyák, férfi és női angol szövetek, vattelin, stb. feltűnő olcsó nagy választéka.

Neyné és Knausz Emma

a budapesti Reiter-cég 15 éven át volt szabásznője szalonjukat Aradon, Str. Mețianu (Forray-u.) 3. sz. alatti lakásukon 14018

megnyitották.

Olcsó

férfi-, női és gyermek-cipők elsőrendű kivitelben tartós jó anyagból

Czernóczi Testvérek

cipőüzletében kaphatók, Arad, Str. Marsesti 7. (Kossuth-u.) 3.

Saját készítés!

100 Leit kereshetnek naponta

lapelárusítással foglalkozó nők és férfiak. Jelentkezni lehet Bánát Timisoara (Temesvár) hírlap irodájában. 86

Gőzgép

50 lóerős, magas nyomású, szelepes vezérmű Condensátorral Kazán Fisher tüzesőves, 80 tűzfutató, 8 légkörös, 20 méteres kémény

üzemképes állapotban eladó

Hercules gépműhely
Timisoara :: Telefon 724.

CYKLOMETTE AUTÓ

négy üléses háromkerékű, jutányos áron eladó.
FISCHER, Arad, Str. Grigorescu (Munkácsy-utca) 3.

Alkalmi vételek.

Boross K. ügynöksége, ARAD, Str. Consistorialui No. 9. (volt Battány-utca) 31. — Megvételre ajánl: a Bánátban egy 270 holdas földbirtokot egy tagban urí és cselédlakkal és teljes gazdasági felszereléssel.

Egyik aradmegyei községben egy földzintés házat, mely áll 4 szoba, fürdőszoba, cselédszoba, téli-nyári konyha, 2 kamara, fűszer- és korcsma-üzlet, fűszin, 2 istálló és egy sütő-ház felszereléssel 300.000 Lei.

Továbbá szintén vidéken egy hasonló leírású házbirtokot 2 drb. kolnás szőlővel és felszerelt pálinkafőzdével 320.000 Leiért.
Arad bel- és külvárosában bér- és magánházakat 75.000 Leitől feljebb.
Megbízónk részére kerestünk a belváros területén modern 4-6 szobás lakású magánházakat megvételre, kérem a háztulajdonos urakat eladandó házaik címét fenti ügynökséggel közölni. 5358

Mindenki résztvehet a
Mintavásáron

piakátokkal, reclámtáblákkal, röpvékekkel vagy bármely más propaganda anyaggal. Megőrzéseket kizárólagos joggal felvesz a :: ::

Bánát Hirlapiroda
TIMISOARA. 45 Telefon 18-50,

Hölgyeknek mindennapi használatra. Uraknak borotválkozás utánra ajánljuk a

HELACITOT

Izzadó fényes zsiros arc, egyszerű lemosásra csodás szép lesz, mintha valami lehet finomságu harmattal volna bevonva. (Miteszerek) stílik pár nap alatt elmúlnak. — Legártalmatlanabb arcszépítő. — Készíti:
Dr. Földes és Hebs Margiterna gyára
Budapest, I., Bertalan-utca 26.
Arad-Uj-Micalaca. 13868

Régi fogakat és törött arany fogakat a legmagasabb árban veszek

Mondjalled
vizsgázott fogász.
ARAD,
Bul. Reg. Ferd. 17.,
József főherceg-u 17.

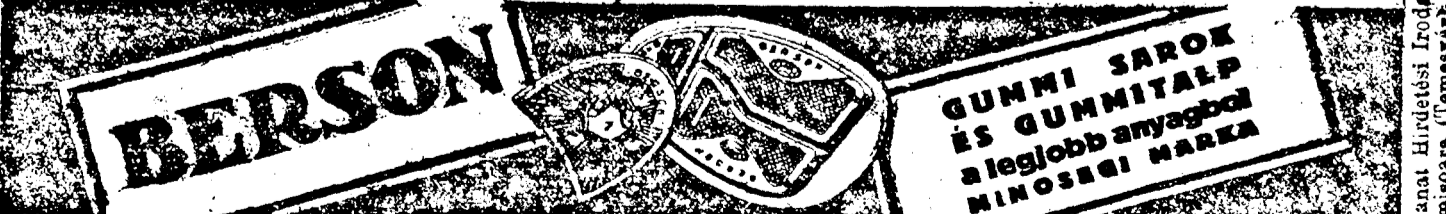

In sämtlichen
FARBEN
für Handel Industrie u. Gewerbe unterhält umfangreiches
LAGER
Arzberger, Schöp & Co.
G. m. b. H.
Eisenach (Deutschland)
Anfragen sind zu richten an unseren Vertreter Herrn
J. DAVID,
ARAD, Str. Ciorogariu 15.
(Vécsey-utca) 7. 4745

Kaiser-Borax

Lemosás
Mindenkinek nagy
Áldás.

V-18676

BERSON
GUMMI SAROK ÉS GUMMITALP a legjobb anyagból MINŐSÉGI MAREKA

Bánát Hirdetési Iroda
Timisoara (Japostház)

Sok pénzt takarít meg, ha az
„Aradi Közlöny”-ben,
 hirdetsz, mert hirdetésed ingyen jelenik meg a
„Bánáti Közlöny”-ben.

Apró hirdetések.

Levelezés.

„ROKKÁNT 33” jelű levél átvehető az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5354

FIATAL uriaszony idősebb urlembert barátságát keresi szerény támogatással. Levelet „Szöld” jelűre Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérék. 5353

Házasság.

MÜVELT, szép leány 100.000 Lei hozományjal férjhez menne. Levelet „Muzsa” jelűre Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 5349

Alkalmazás.

INTELLIGENS NŐT keresek második gimnazista leánykámhoz nevelőnőnek. Német tudással bírónak és képezdét végzetten előnyben részesülnek. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

SZORGALMAS mindenestől takarításban gyakorlott, felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4718

NAGYOBB SZŐLŐTELEP KEZELÉSÉRE, esetleg mezőgazdasággal egybekötve, ajánkozik józan, megbízható, szakképzett egyén, aki úgy a szőlészet, borkészítést, zöld-oltvány, mohás-oltvány, kertészet, gyümölcsészetet teljesen érti. Ajánlatokat „Rendszerető” jelűre Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbítja. 5330

MEGBIZHATÓ komoly nő, ki a háztartás minden ágában tökéletesen járatos, alkalmazást keres magányos urnál. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5346

FESTÉKÁRU SEGÉD, gyakorlott szakember, jó eladó, mielőbbi belépésre kerestetik. Ajánlatok referenciákkal Kohn Adolf és Fia céghez Timisoara (Temesvár). 49

FIATAL pincemunkás, ki borkezelésben és palackozásban teljes jártassággal bír, azonnali felvételre kerestetik. Részletek ajánlatok fizetési igények megjelölésével Krausz Testvérekhez, Targu-Mures (Marosvásárhely) intézendők. 5347

FAZEKASVARSANDI (u. p. Szentanna) jegyzőségél a román nyelvet perfektilen bíró segédjegyző, esetleg középiskolát végzett gyakornok, azonnal alkalmazást nyer. 5352

PÉNZTÁROS leány alkalmazást nyer Voitek gyógyszerházban. 5351

AZONNALI belépésre keresek vegyeskereskedő segédet, ki a román nyelvet bírja. Rőtös és rövidáru szakmában járatos előnyben részesül. Ajánlatokat Brinda Athanasz Berzova. 5336

TANONC azonnal felvétetik Hajek Ives Arad, Strada Metianu (Forray-utca). 13332

FÜSZERKERESKEDÉSBE tanuló fizetéssel azonnal felvétetik. Liszka fűszer-és csemege-üzlete Arad, Piata Catedralei. 13333

ONALLOAN főzni tudó szakácsnőt elvételre keresek. Hajek Ives Arad, Str. Metianu (Forray-utca). 13332

ELSŐRENDŰ fűszer engrossista segédkerestetik október elsejére. Cim Kelet hírlapirodában Arad. 14020

ARADI Iparvállalat azonnali belépésre keres fiatal könyvelőt és gyakornokot. Ajánlatok okmánymásolatokkal felszerelve és fizetési igény közlésével Kelet hírlapirodába Arad, „Nyugdíj” jelűre. 14021

MUNKÁS leányokat felvesztünk, egyúttal takarítónőt állandóan alkalmazunk. Gábor csokoládégyár Arad, Str. Cuza Voda No. 1. 14021

JÓL főző szakácsnő pusztára urasági házhoz kerestetik. Érdeklődni lehet Arad, Str. Gheorghe Popa 7. 5355

Lakás.

BÁRMILY célnak megfelelő csinosan berendezett kétszobás iroda-helyiség eladó. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13332

EGYSZOBÁS lakás butorral együtt esetleg külön is eladó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5356

EGY-KÉT szobás, konyhás lakást keresek magas házbérrel. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában kérék. 101

Vétel és eladás.

VÁSZON-ERNYŐ tiszteletdíjra főt, használt, de jókarban, hozzá való teljes felszereléssel eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5000

EBEDLŐDIVÁNY, kis divány két székekkel, ágyak, függönyök, storkok, két és egy ágyas kézimunka-terítők, törülközők, női fehérneműk, kézimunkák, íróasztalok, dísz tárgyak, stb. eladók. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

NŐI BORKALAPOK Lei 160.— viszonteladónak árkedvezmény Posch áruház Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. 5261

Arany-, ezüst be-
váltása, legmagasabb áron

ANTIK tárgyakat, bútorokat, ékszermunkákat, függönyöket, szőnyegeket, fehérneműt stb. bizományba vesznek. Arad, Strada Consistorului 12. (vagy Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

ELADÓ sürgősen és olcsón szép nagy világos ebédlő kredenc. Megtekinthető hétköznap délután 3-6 óráig Arad, Str. E. Ghiba Birta 26. (Variassy József-utca 16a) 5314

ÜSTHAZ és üres ládák eladók Arad, Strada Nicu Pălinescu (Flórian-utca) 38-40. 14020

JÓKARBAN levő frakkokat keres megvételre Központi-étterem, Arad. 13963

KEVÉSSÉ használt gyönyörű, rövid, keresztshuros, három pedálos, angol mechanikus zongora eladó. Piata Sít. Sava (Kelemen-tér) 4-5. szám. 13931

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szimbraszőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb áron vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota). 11895

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen kerestünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi iver és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kitűzünk. Szépművészeti Szalon Arad, Ortutay-palota. 13573

Ingtalan.

SÜRGŐSEN eladó Strada Cogălniceanu (Mikes-utcában) egy magánház elfoglalható három szobás, fürdőszobás lakással. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13332

HÁROMSZOBÁS belvárosi magánház elfoglalható lakással eladó. Díjtalan felvilágosítás Wallinger-irodában Arad, nyervehető. 13332

BELVÁROSI HÁZ október 1-én elfoglalható 2 szoba konyhás lakással 140.000 leiért eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13931

Sok pénzt takarít meg, ha a
„Bánáti Közlöny”-ben
 hirdetsz, mert hirdetésed ingyen jelenik meg az
„Aradi Közlöny”-ben.

OCCASSIO! Még csak a hó végéig kapható két utcára szóló telken épült 3 ház, az egyikben 2 utcai, 1 udvari szoba stb. azonnal elfoglalható, a Piata Catedralei (Tököl-tér) közelében 150.000 Leiért. Bettelheim ügyvédség, Arad, Piata Imp. Traian (Attila-tér) 1-2., I. em. 5316

MAGANHÁZ kerttel, disznóórával, istállóval, zárt folyosóval, azonnal elfoglalható lakással Str. Rahovei (Minály-utca) 130.000 Leiért eladó. Bettelheim ügyvédség, Arad, Piata Imp. Traian (Attila-tér) 1-2., I. em. 5317

HÁZ ELADÓ, esetleg elfoglalható 2 szobás lakással. Timisoara (Temesvár) Burkos-utca 8. Gyárváros. 38

Ellátás.

TELJES ELLÁTÁST zongoratanítással, francia és német nyelv oktatással kaphat ur családánál két 12-14 éves fiú, vagy leány tanuló. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában 4873

Különszéle.

PINCE száraz, raktárnak alkalmas, kiadó. Arad, Str. Eminescu 22-44. 13330

Cipészüzlet Aradon
 30 év óta fennáll, kitűnő helyen, nagy vevőkörrel jól felszerelve betegség miatt eladó. 14016
 Cim KELET hírlapiroda, Arad.

INSTIINTARE.
 Se caută maestrul pentru renovarea școlii confesionale române din Micălaca.
 Doritorii să se prezinte la oficiu parohial până la 10/23. Septembrie 1923. facând totodată și preliminarul de spese.
 Micălaca, la 5/18. Septembrie 1923. 5350
 I. MARȘIEU.

Regatul României. Judecătoria de ocol Sîria.
 Nr. 1215-3-1923.
 PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.
 Subsemnatul esmis judecătoresc prin această public, ca în urma deciziei No. de sus a Judecătoriei de ocol Sîria în favoarea lui Iosif Nagy repr. prin dr. Rezső Rostl adv. dom. în Pâncota pentru suma de 169 Lei și accesorii. Se defige termen de licitație pe ziua de 22. Septembrie 1923. ora 2 d. m. la casa urm. în Pâncota. Sîria, la 6. Septembrie 1923. 13931
 MANIU, esmis judecătoresc.

MANOMETER
 és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal:
Gáspár műszerész, Arad, Str. Horia No. 1.
 javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt vissza küldöm. **Telefon 315.**

Uzletáthelyezés!
 Van szerencsém tisztelt fizetőbarátaimat és az összes érdekelteket értesíteni, hogy
gyarmatáru import-export vállalatom irodáit szeptember 15-től Timisoara (Temesvár) Belváros, Lovics-u. I. sz. (püspöki palota) helyeztem át.
 Teljes tisztelettel
EMANUEL EMIL.
 Telefon 15-11. és 15-00. 34

„EGOL” olaj - krém legjobban, legolcsóbban, legmegbízhatóbban. Főraktár: Mercedes, Biv. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 6.

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépe. Kiadóhivatal: Aradi nyomdavidálya.